

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи
СЛОБОДЯНЮКА Андрія Вячеславовича
на тему: «Добір конкурентоспроможних сортів черешні (*Cerasus
avium* (L.) Moench) для створення промислових насаджень в умовах
правобережної частини Західного Лісостепу України»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 20-Аграрні науки та продовольство за спеціальністю
203- Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство**

Актуальність теми дослідження.

Черешня характеризується високими смаковими якостями плодів та стабільним попитом споживачів на ринку свіжої продукції.

Україна належить до провідних світових виробників плодів черешні і перебуває на 12 місці з обсягом виробництва 58,2 тис. тонн. Незважаючи на суттєві втрати площ на півдні через військові дії, наша країна знаходиться на 4 місці у світі за рівнем продуктивності садів 8,3 т/га, що перевищує середньосвітовий показник в 1,3 раза.

Через суттєву зміну вимог найбільших світових торговельних мереж до товарної якості плодів відбувається радикальне оновлення промислового асортименту цієї культури. Тому головною вимогою під час вирощування плодів черешні є одержання максимальної кількості високотоварної продукції, яку можна було б реалізовувати за найвищою ціною. Нині перевагу віддають плодам діаметром понад 28 мм, що потребує добору великоплідних сортів для промислових насаджень черешні. Крім того, в процесі виробництва значна частина свіжих плодів може бути не реалізованою, що вимагає пошуку ефективних способів їх перероблення. Це забезпечить надходження продукції протягом тривалого часу.

Враховуючи зменшення площ під черешнею в Україні та поступове переміщення цієї культури в зону Лісостепу, актуальним є добір високопродуктивних великоплідних і водночас адаптованих до умов вирощування сортів для промислових садів цієї зони, що значно підвищить прибутковість садівничих господарств.

У дисертації вирішено наступні завдання:

- визначити строки настання основних фенологічних фаз перспективних сортів черешні в річному циклі розвитку;
- дослідити особливості їх росту, плодоношення та параметри крони;
- оцінити рівень стійкості до несприятливих кліматичних умов (зимостійкість, стійкість до весняних заморозків, посухо- та жаростійкість), а також до основних грибних хвороб;

- визначити високопродуктивні сорти та оцінити їх за товарними й споживчими якостями плодів, вмістом у них основних органічних речовин;
- оцінити ступінь самоплідності сортів і визначити їх кращі запилювачі;
- встановити придатність кращих середньопізніх і пізніх сортів черешні до тривалого зберігання їх плодів у холодильнику та виготовлення з них високоякісних сухофруктів;
- дати економічну оцінку ефективності вирощування перспективних сортів черешні та рекомендувати кращі за комплексом господарсько-цінних ознак для подальшого виробничого випробування й створення промислових насаджень в зоні Лісостепу України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконували в рамках програми наукових досліджень Інституту садівництва НААН, що є складовою частиною досліджень за такими завданнями: другого рівня 22.01.03.06.П. «Розроблення ефективних технологічних моделей інтенсивних насаджень кісточкових культур для виробництва конкурентоспроможної продукції експортного призначення», (№ ДР 0121U107706, 2021-2023 рр.); «Розроблення нових конструкцій високопродуктивних порід на слаборослих клонових підщепах для виробництва плодів високої товарної якості» (№ ДР 0124U001158, 2024 р.).

Наукова новизна отриманих результатів.

У матеріалах дисертаційного дослідження було вперше:

- *обґрунтовано* доцільність використання вітчизняних сортів черешні Казка, Талісман, Крупноплідна, Етика, Анонс, Темпоріон та Зодіак у промислових насадженнях на середньорослій клоновій підщепі Krymsk 5 в умовах правобережної частини Західного Лісостепу;
- *запропоновано* використовувати зазначенні сорти та кращі запилювачі для них для подальшого впровадження у виробництво та селекційних програмах, а також ресурсоощадний спосіб виготовлення цукатів з плодів черешні;
- *виявлено*, що більшість сортів на клоновій підщепі Krymsk 5 характеризуються середньою силою росту, швидкоплідністю, високими рівнями адаптивності до умов вирощування, високою продуктивністю та товарною якістю плодів, стійкістю до грибних хвороб, посухо- та морозостійкістю;
- *встановлено* господарсько-біологічні особливості 27 сортів черешні, біохімічні та смакові показники їх плодів та придатність для переробки, високу економічну ефективність вирощування черешні в ґрунтово-кліматичних умовах Лісостепу України.

Теоретичне та практичне значення результатів роботи. Використання виділених, за результатами досліджень, та рекомендованих до вирощування в промислових садах сортів черешні сприятиме підвищенню

врожайності насаджень та поліпшення товарної якості плодів.

Виділено сорти: Казка, Талісман, Крупноплідна, Темпоріон, Дончанка, Анонс, Зодіак та Етика, які за силою росту дерев, урожайністю, товарними та смаковими якостями плодів, їх хімічним складом, посухо- та морозостійкістю, стійкістю до основних грибних хвороб та економічною ефективністю вирощування придатні для створення промислових садів на середньорослій клоновій підщепі Krymsk 5.

Визначено сорти з високим взаємозапиленням та кращі запилювачі для цінних сортів черешні.

Встановлено, що усі досліджувані сорти за товарною якістю відповідають вимогам найбільших світових торговельних мереж, а також можуть бути використані, як сировина для виготовлення цукатів.

Матеріали дисертаційної роботи використовували в курсі лекцій для аспірантів, а зразки плодів різних сортів і цукатів під час проведення дегустацій й виставок.

Результати досліджень були впроваджені на Сумській ДСС ІС НААН та у ТОВ «Аграрний Холдінг «Екотехнології» (Київська обл.) загальною площею 4,0 га.

Апробація та використання результатів дисертації. Основні результати дисертаційної роботи доповідали на засіданні вченої ради ІС НААН з 2022 по 2024 рр. та обговорювали на наступних всеукраїнських і міжнародних конференціях:

– V Всеукраїнська науково-практична конференція: «Плодовий сад - новітнє в теорії та практиці» м. Мелітополь, 2021 р. – «Ефективні конструкції садів крупноплідних сортів черешні для Лісостепу України»;

– III Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні технології у рослинництві: проблеми та їх вирішення» м. Житомир, 2022 р. – «Вивчення перспективних сорто-підщепних комбінувань черешні в саду»;

– VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Генетика і селекція в сучасному агрокомплексі» м. Умань, 2022 р. – «Вивчення крупноплідних сортів черешні в Лісостепу України»;

– V Міжнародна науково-практична конференція «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» м. Київ, 2023 р. – «Жаростійкість перспективних великоплідних сортів черешні в умовах правобережної частини Західного Лісостепу України»;

– XIV International Scientific and Practical Conference «People and the world: global problems of human development» Prague, Czech Republic, 2023 р. – «Перспективні великоплідні сорти для створення швидкоплідних насаджень черешні в Лісостепу України»;

– 6th International Scientific Conference «Agrobiodiversity for Improving the Nutrition, Health, Quality of People Life and Nature» Nitra, 2024 р. – Evaluation of

the productivity and marketability of fruits of promising (*Cerasus Avium* L.) cultivars in the forest-steppe zone of Ukraine.

Дотримання принципів академічної доброчесності. За результатами науково-технічної експертизи дисертація Слободянюка Андрія Вячеславовича визнана оригінальною роботою, яка не містить фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації.

Публікації результатів роботи та їх обговорення. Протягом трьох років навчання в аспірантурі видано 5 наукових публікацій, у тому числі три статті у вітчизняних наукових фахових виданнях та одну – в зарубіжному, а також один патент України.

Наукові праці в яких опубліковані наукові результати дисертації:

1. Кіщак О.А., Слободянюк А.В., Кіщак Ю.П., Телепенько Ю.Ю., Морозостійкість великоплідних сортів черешні (*Cerasus Avium* Moench.) в умовах правобережної частини Західного Лісостепу. Садівництво. 2023. Вип. 78. С. 79- 87. doi: [10.35205/0558-1125-2023-78-79-87](https://doi.org/10.35205/0558-1125-2023-78-79-87)

2. Кіщак, О.А., Слободянюк А.В. Добір запилювачів для перспективних великоплідних сортів черешні *Cerasus avium* (L.) Moench в умовах Лісостепу. *Plant Varieties Studying and Protection*, 2024. № 20(1), С. 4–12. doi: [10.21498/2518-1017.20.1.2024.298498](https://doi.org/10.21498/2518-1017.20.1.2024.298498)

3. Кіщак О.А. Слободянюк А.В. Хімічний склад перспективних сортів черешні *Cerasus avium* (L.) Moench, вирощених в Лісостепу України. «Агробіологія», 2024. № 1. С. 82–89. doi: <https://doi.org/10.33245/2310-9270-2024-187-1-82-89>

4. Kishchak O., Kishchak Yu., Slobodianiuk A. Early ripening and marketability of the products in different types of the sweet cherry orchards in the Ukrainian Forest-Steppe. *Agrobiodiversity for Improving Nutrition, Health and Life Quality*. 2023. Vol.7, № 1, P. 40–47. doi: [10.15414/ainh1q.2023.0005](https://doi.org/10.15414/ainh1q.2023.0005)

5. Ресурсоощадний спосіб виготовлення цукатів з плодів черешні та вишні : пат. 155165 Україна : А23L21/18, А23L29/30 / № u202302756 ; заявл. 07.06.2023 ; опубл. 24.01.2024, Бюл. № 16. 4 с.

Матеріали конференцій:

6. Кіщак О.А., Кіщак Ю.П., Слободянюк А.В., Олексієнко Н.І. Ефективні конструкції садів крупноплідних сортів черешні для Лісостепу України. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Плодовий сад - новітнє в теорії та практиці». 18 червня 2021 р. Мелітополь 2021. С.18-22.

7. Кіщак О.А., Кіщак Ю.П., Слободянюк А.В. Вивчення перспективних сорто-підщепних комбінувань черешні в саду. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю від дня заснування агрономічного факультету «Інноваційні технології у

та їх вирішення». 2–3 червня 2022 р. Житомир. Поліський національний університет. 2022. С. 290-293.

8. Кіщак О.А., Кіщак Ю.П., Слободянюк А.В. Вивчення крупноплідних сортів черешні в Лісостепу України. Матеріали VII Всеукраїнська науково-практична конференція. «Генетика і селекція в сучасному агрокомплексі» 4 листопада 2022 р. Умань. 2022. С. 59-61.

9. Слободянюк А.В., Кіщак О.А., Рябий І.Я., Жаростійкість перспективних великоплідних сортів черешні в умовах правобережної частини Західного Лісостепу України. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 125-річчю заснування кафедри рослинництва НУБіП України «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни». 25–27 жовтня 2023 р. Київ. НУБіП України. 2023. С. 217-218.

10. Кіщак О.А., Кіщак Ю.П., Слободянюк А.В. Перспективні великоплідні сорти для створення швидкоплідних насаджень черешні в Лісостепу України. Abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference «People and the world: global problems of human development». 18-20 december 2023. Prague, Czech Republic. 2023 С. 34-37.

11. Kishchak O., Kishchak Yu., Slobodianiuk A. Evaluation of the productivity and marketability of fruits of promising (*Cerasus Avium* L.) cultivars in the forest-steppe zone of Ukraine. Abstracts from the 6th International Scientific Conference «Agrobiodiversity for Improving the Nutrition, Health, Quality of People Life and Nature» September 8, 2024. Nitra, 2024. P. 61. doi: [10.15414/2024.9788055227702](https://doi.org/10.15414/2024.9788055227702)

УХВАЛИЛИ: вважати дисертаційну роботу Слободянюка Андрія Вячеславовича на тему: «Добір конкурентоспроможних сортів черешні (*Cerasus avium* (L.) Moench) для створення промислових насаджень в умовах правобережної частини Західного Лісостепу України» завершеним, самостійно виконаним дослідженням, що містить наукову новизну, теоретичну та практичну цінність, відповідає вимогам пп. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44). Зважаючи на це, дисертаційна робота рекомендується до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 20 – Аграрні науки і продовольство, 203 – Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство.

Заступник директора з наукової
роботи ІС НААН

Віктор ГРУША